

بسمه تعالی			
شماره سند فرم: DI-LA-16		❖ عنوان سند : دستورالعمل معیارهای رد یا قبول نمونه های آزمایشگاهی ❖ نوع سند: دستورالعمل	
تاریخ بازنگری:	تاریخ ابلاغ :	تعداد صفحات	دامنه کاربرد:
_____	مهر ۱۴۰۳	۱۰	آزمایشگاه و بخش های درمانی
هدف : اطلاع دقیق از معیارهای موارد رد نمونه برای تمام بخش های بالینی و پاراکلینیکی			
تعاریف: رد نمونه : عدم پذیرش و غیرقابل انجام بودن تست های آزمایشگاهی			

معیارهای رد یا قبول نمونه خون شناسی

در بخش هماتولوژی و انعقادی به معیارهای پذیرش نمونه (رد یا قبول) طبق جدول ذیل توجه کنید و اگر رعایت نشده بود نمونه را برگشت زده و مطابق با دستورالعمل تکرار نمونه، عمل کنید:

- عدم درج نام و مشخصات بیمار روی نمونه
 - عدم تطابق نام بیمار روی نمونه با درخواست آزمایش
 - نمونه هایی با همولیز شدید
 - حجم ناکافی نمونه
 - ارسال نمونه لخته
 - ارسال نمونه با ماده ضدانعقاد نامناسب
 - نسبت نامناسب خون به ماده ضد انعقاد
 - نگهداری نمونه ESR بیش از ۲ ساعت در دمای اتاق و یا بیش از ۱۲ ساعت در یخچال
 - نمونه خونی که از عروق خونی تحت سرم تراپی گرفته شده است
 - نگهداری نمونه CBC بیش از ۲۴ ساعت در دمای اتاق
 - نگهداری نمونه رتیک بیش از ۸ ساعت در دمای اتاق و یا بیش از ۲۴ ساعت در دمای یخچال
- این سند بدون وجود همه صفحات فاقد ارزش می باشد ۱

- نمونه PT و PTT با هماتوکریت کمتر از ۲۰ و یا بیشتر از ۵۵ (این نمونه ها باید در لوله های مخصوص گرفته شود)
- نگهداری نمونه پلاسما PT و PTT بیش از ۴ ساعت در دمای اتاق
- عدم جداسازی فوری پلاسما از نمونه خون در کمتر از نیم ساعت
- ارسال هر نوع نمونه که با شرایط لازم مندرج در دفترچه راهنمای نمونه گیری مغایرت داشته باشد

معیارهای رد یا قبول نمونه بیوشیمی

در بخش بیوشیمی به معیارهای پذیرش نمونه (رد یا قبول) طبق جدول ذیل توجه کنید و اگر رعایت نشده بود نمونه را برگشت زده و مطابق با دستورالعمل تکرار نمونه، عمل کنید:

- عدم درج نام و مشخصات بیمار روی نمونه
- عدم تطابق نام بیمار روی نمونه با درخواست آزمایش
- نمونه هایی با همولیز آشکار برای اندازه گیری تستهای ... K , SGOT – LDL – ALP – Bili
- طولانی شدن زمان نگهداری نمونه خون در معرض نور برای سنجش بیلی روبین (پایداری ۸-۴ ساعته)
- نمونه خونی که از عروق خونی تحت سرم تراپی گرفته شده است
- نمونه گازهای خونی و نمونه آمونیاک و لاکتات که در زمان دریافت نمونه، بیش از ۱۵ دقیقه از نمونه گیری آنها گذشته باشد
- نمونه گازهای خونی و نمونه آمونیاک و لاکتات که در زمان دریافت نمونه، با یخ خشک ارسال نشده باشد
- نمونه گازهای خونی که حباب هوا به همراه نمونه خون در سرنگ کشیده شده باشد
- نمونه گازهای خونی که حداقل حجم آن کمتر از ۰/۵ ml باشد
- ارسال نمونه بدون رعایت الزامات مربوطه مثلاً ارسال لوله لخته بجای نمونه EDTA دار برای آزمایش آمونیاک و لاکتات
- ارسال هر نوع نمونه که با شرایط لازم مندرج در دفترچه راهنمای نمونه گیری مغایرت داشته باشد

معیارهای رد یا قبول نمونه هورمون شناسی

در بخش هورمون شناسی و الایزا به معیارهای پذیرش نمونه (رد یا قبول) طبق جدول ذیل توجه کنید و اگر رعایت نشده بود نمونه را برگشت زده و مطابق با دستورالعمل تکرار نمونه، عمل کنید:

- عدم درج نام و مشخصات بیمار روی نمونه
- عدم تطابق نام بیمار روی نمونه با درخواست آزمایش
- نمونه هایی با همولیز آشکار
- نمونه گیری آزمایشاتی که نیاز به لوله سرد دارد در شرایط معمول آزمایشگاهی
- جداسازی سرم هایی که نیاز به سانتریفیوژ یخچالدار دارد در شرایط معمول آزمایشگاهی
- ارسال هر نوع نمونه که با شرایط لازم مندرج در دفترچه راهنمای نمونه گیری مغایرت داشته باشد

معیارهای رد یا قبول نمونه سرولوژی

در بخش سرولوژی به معیارهای پذیرش نمونه (رد یا قبول) طبق جدول ذیل توجه کنید و اگر رعایت نشده بود نمونه را برگشت زده و مطابق با دستورالعمل تکرار نمونه، عمل کنید:

- عدم درج نام و مشخصات بیمار روی نمونه
 - عدم تطابق نام بیمار روی نمونه با درخواست آزمایش
 - نمونه هایی با همولیز شدید
- این سند بدون وجود همه صفحات فاقد ارزش می باشد ۳

- ارسال هر نوع نمونه که با شرایط لازم مندرج در دفترچه راهنمای نمونه گیری مغایرت داشته باشد

معیارهای رد یا قبول نمونه تجزیه ادرار و انگل شناسی

در بخش کامل ادرار و انگل شناسی به معیارهای پذیرش نمونه (رد یا قبول) طبق جدول ذیل توجه کنید و اگر رعایت نشده بود نمونه را برگشت زده و مطابق با دستورالعمل تکرار نمونه، عمل کنید:

- عدم درج نام و مشخصات بیمار روی نمونه
- عدم تطابق نام بیمار روی نمونه با درخواست آزمایش
- گرفتن نمونه در ظرف نامناسب
- ارسال حجم کمی از نمونه که برای آزمایشات کافی نباشد
- نمونه ادراری که بیش از ۲ ساعت از گرفتن آن گذشته باشد و در یخچال نگهداری نشده باشد
- نمونه ادراری که با مدفوع آلوده شده باشد
- نمونه مدفوعی که با ادرار آلوده شده باشد
- نمونه مدفوع پس از مصرف باریم (نمونه مدفوع باید حداقل ۴ روز پس از مصرف باریم گرفته شود)
- گرفتن نمونه مدفوع چند نوبته در یک روز
- ارسال نمونه بدون رعایت الزامات مربوطه

معیارهای رد یا قبول نمونه میکروب شناسی

در بخش میکروشناسی به معیارهای پذیرش نمونه (رد یا قبول) طبق جدول ذیل توجه کنید و اگر رعایت نشده بود نمونه را برگشت زده و مطابق با دستورالعمل تکرار نمونه، عمل کنید:

- عدم درج نام و مشخصات بیمار روی نمونه
- عدم تطابق نام بیمار روی نمونه با درخواست آزمایش
- عدم درج مشخصاتی چون تاریخ، ساعت نمونه گیری، محل و منشاء نمونه
- گرفتن نمونه در ظرف غیر استریل (بجز نمونه مدفوع)
- ارسال نمونه هایی که با نشست نمونه اطراف ظرف استریل نیز آلوده شده باشد
- ارسال نمونه در سرنگ فاقد محافظ نیدل

- این سند بدون وجود همه صفحات فاقد ارزش می باشد؛

- ارسال نمونه هایی که خشک شده باشد
- نمونه خلط، آسپیراسیون تراشه ای و نمونه کشت مدفوعی، که بیش از ۲ ساعت در دمای اتاق نگهداری شده باشد
- نمونه ادراری که بیش از ۲ ساعت از گرفتن آن گذشته باشد و در یخچال نگهداری نشده باشد
- ارسال نمونه بزاق دهان به جای نمونه خلط
- نمونه ادراری که با مدفوع آلوده شده باشد
- نمونه مدفوعی که با ادرار آلوده شده باشد
- نمونه مدفوع پس از مصرف باریم (نمونه مدفوع باید حداقل ۴ روز پس از مصرف باریم گرفته شود)
- گرفتن نمونه مدفوع چند نوبته در یک روز
- ارسال نمونه بدون رعایت الزامات مربوطه

معیارهای رد یا قبول نمونه پاتولوژی

در بخش پاتولوژی به معیارهای پذیرش نمونه (رد یا قبول) طبق جدول ذیل توجه کنید و اگر رعایت نشده بود نمونه را برگشت بزنید:

- عدم درج نام و مشخصات بیمار روی نمونه
- عدم تطابق نام بیمار روی نمونه با درخواست آزمایش
- عدم وجود نمونه در نگهدارنده مناسب مثل فرمالین
- حجم ناکافی مواد نگهدارنده
- عدم ارسال نمونه در ظرف نامناسب (ظرف دربدار و مناسب با حجم نمونه)
- نشت نمونه به خارج ظرف و آلودگی جدار خارجی ظرف

معیارهای رد یا قبول نمونه بخش ارجاع

در بخش ارجاع با توجه به ارسال نمونه به آزمایشگاههای طرف قرارداد به معیارهای پذیرش نمونه (رد یا قبول) طبق دفترچه راهنمای نمونه گیری آزمایشگاههای مذکور توجه کنید و اگر رعایت نشده بود نمونه را برگشت زده و مطابق با دستورالعمل تکرار نمونه، عمل کنید

لازم به ذکر است در صورت تغییر قرارداد با آزمایشگاه طرف دوم، ممکن است معیارهای رد یا قبول نمونه تغییر کند بنابراین در شروع

هر قرارداد، دفترچه راهنمای نمونه گیری آزمایشگاه طرف دوم قرارداد را ملاک کار ارسال نمونه قرار دهید

- این سند بدون وجود همه صفحات فاقد ارزش می باشد

معیارهای رد یا قبول نمونه در بخش پذیرش و جوابدهی

در بخش پذیرش و نمونه گیری به معیارهای رد یا قبول نمونه در بخش های مختلف آزمایشگاه، توجه کنید اگر هر کدام از این معیارها رعایت نشده باشد مجبور به برگشت و تکرار نمونه هستیم.

معیارهای رد یا قبول نمونه در بخش هورمون شناسی و الایزا

- عدم درج نام و مشخصات بیمار روی نمونه
- عدم تطابق نام بیمار روی نمونه با درخواست آزمایش
- نمونه هایی با همولیز آشکار
- نمونه گیری آزمایشاتی که نیاز به لوله سرد دارد در شرایط معمول آزمایشگاهی
- جداسازی سرم هایی که نیاز به سانتریفیوژ یخچالدار دارد در شرایط معمول آزمایشگاهی
- ارسال هر نوع نمونه که با شرایط لازم مندرج در دفترچه راهنمای نمونه گیری مغایرت داشته باشد

معیارهای رد یا قبول نمونه در بخش بیوشیمی

- عدم درج نام و مشخصات بیمار روی نمونه
- عدم تطابق نام بیمار روی نمونه با درخواست آزمایش
- نمونه هایی با همولیز آشکار برای اندازه گیری تستهای $Bili - ALP - LDL - SGOT - K, \dots$
- طولانی شدن زمان نگهداری نمونه خون در معرض نور برای سنجش بیلی روبین (پایداری ۸-۴ ساعته)
- نمونه خونی که از عروق خونی تحت سرم تراپی گرفته شده است
- نمونه گازهای خونی و نمونه آمونیاک و لاکتات که در زمان دریافت نمونه، بیش از ۱۵ دقیقه از نمونه گیری آنها گذشته باشد
- نمونه گازهای خونی و نمونه آمونیاک و لاکتات که در زمان دریافت نمونه، با یخ خشک ارسال نشده باشد
- نمونه گازهای خونی که حباب هوا به همراه نمونه خون در سرنگ کشیده شده باشد

- این سند بدون وجود همه صفحات فاقد ارزش می باشد ۶

- نمونه گازهای خونی که حداقل حجم آن کمتر از ۰/۵ ml باشد
- ارسال نمونه بدون رعایت الزامات مربوطه مثلاً ارسال لوله لخته بجای نمونه EDTA دار برای آزمایش آمونیاک و لاکتات
- ارسال هر نوع نمونه که با شرایط لازم مندرج در دفترچه راهنمای نمونه گیری مغایرت داشته باشد

معیارهای رد یا قبول نمونه در بخش سرولوژی

- عدم درج نام و مشخصات بیمار روی نمونه
- عدم تطابق نام بیمار روی نمونه با درخواست آزمایش
- نمونه هایی با همولیز شدید
- ارسال هر نوع نمونه که با شرایط لازم مندرج در دفترچه راهنمای نمونه گیری مغایرت داشته باشد

معیارهای رد یا قبول نمونه در بخش هماتولوژی

- عدم درج نام و مشخصات بیمار روی نمونه
- عدم تطابق نام بیمار روی نمونه با درخواست آزمایش
- نمونه هایی با همولیز شدید
- حجم ناکافی نمونه
- ارسال نمونه لخته
- ارسال نمونه با ماده ضدانعقاد نامناسب
- نسبت نامناسب خون به ماده ضد انعقاد
- نگهداری نمونه ESR بیش از ۲ ساعت در دمای اتاق و یا بیش از ۱۲ ساعت در یخچال
- نمونه خونی که از عروق خونی تحت سرم تراپی گرفته شده است
- نگهداری نمونه CBC بیش از ۲۴ ساعت در دمای اتاق
- نگهداری نمونه رتیک بیش از ۸ ساعت در دمای اتاق و یا بیش از ۲۴ ساعت در دمای یخچال
- نمونه PT و PTT با هماتوکریت کمتر از ۲۰ و یا بیشتر از ۵۵ (این نمونه ها باید در لوله های مخصوص گرفته شود)

- این سند بدون وجود همه صفحات فاقد ارزش می باشد

- نگهداری نمونه پلاسما PT و PTT بیش از ۴ ساعت در دمای اتاق
- عدم جداسازی فوری پلاسما از نمونه خون در کمتر از نیم ساعت
- ارسال هر نوع نمونه که با شرایط لازم مندرج در دفترچه راهنمای نمونه گیری مغایرت داشته باشد

معیارهای رد یا قبول نمونه در بخش کامل ادرار و انگل شناسی

- عدم درج نام و مشخصات بیمار روی نمونه
- عدم تطابق نام بیمار روی نمونه با درخواست آزمایش
- گرفتن نمونه در ظرف نامناسب
- ارسال حجم کمی از نمونه که برای آزمایشات کافی نباشد
- نمونه ادراری که بیش از ۲ ساعت از گرفتن آن گذشته باشد و در یخچال نگهداری نشده باشد
- نمونه ادراری که با مدفوع آلوده شده باشد
- نمونه مدفوعی که با ادرار آلوده شده باشد
- نمونه مدفوع پس از مصرف باریم (نمونه مدفوع باید حداقل ۴ روز پس از مصرف باریم گرفته شود)
- گرفتن نمونه مدفوع چند نوبته در یک روز
- ارسال نمونه بدون رعایت الزامات مربوطه

معیارهای رد یا قبول نمونه در بخش میکروبی شناسی

- عدم درج نام و مشخصات بیمار روی نمونه
- عدم تطابق نام بیمار روی نمونه با درخواست آزمایش
- عدم درج مشخصاتی چون تاریخ، ساعت نمونه گیری، محل و منشأ نمونه

- این سند بدون وجود همه صفحات فاقد ارزش می باشد۸

- گرفتن نمونه در ظرف غیر استریل (بجز نمونه مدفوع)
- ارسال نمونه هایی که با نشت نمونه اطراف ظرف استریل نیز آلوده شده باشد
- ارسال نمونه در سرنگ فاقد محافظ نیدل
- ارسال نمونه هایی که خشک شده باشد
- نمونه خلط، آسپیراسیون تراشه ای و نمونه کشت مدفوعی، که بیش از ۲ ساعت در دمای اتاق نگهداری شده باشد
- نمونه ادراری که بیش از ۲ ساعت از گرفتن آن گذشته باشد و در یخچال نگهداری نشده باشد
- ارسال نمونه بزاق دهان به جای نمونه خلط
- نمونه ادراری که با مدفوع آلوده شده باشد
- نمونه مدفوعی که با ادرار آلوده شده باشد
- نمونه مدفوع پس از مصرف باریم (نمونه مدفوع باید حداقل ۴ روز پس از مصرف باریم گرفته شود)
- گرفتن نمونه مدفوع چند نوبته در یک روز
- ارسال نمونه بدون رعایت الزامات مربوطه

معیارهای رد یا قبول نمونه در بخش پاتولوژی

- عدم درج نام و مشخصات بیمار روی نمونه
- عدم تطابق نام بیمار روی نمونه با درخواست آزمایش
- عدم وجود نمونه در نگهدارنده مناسب مثل فرمالین
- حجم ناکافی مواد نگهدارنده
- عدم ارسال نمونه در ظرف نامناسب (ظرف دربدار و مناسب با حجم نمونه)
- نشت نمونه به خارج ظرف و آلودگی جدار خارجی ظرف
- - این سند بدون وجود همه صفحات فاقد ارزش می باشد ۹

معیارهای رد یا قبول نمونه در بخش ارجاع

در بخش ارجاع با توجه به ارسال نمونه به آزمایشگاههای طرف قرارداد به معیارهای پذیرش نمونه (رد یا قبول) طبق دفترچه راهنمای نمونه گیری آزمایشگاههای مذکور توجه کنید و اگر رعایت نشده بود نمونه را برگشت زده و مطابق با دستورالعمل تکرار نمونه، عمل کنید

لازم به ذکر است در صورت تغییر قرارداد با آزمایشگاه طرف دوم، ممکن است معیارهای رد یا قبول نمونه تغییر کند بنابراین در شروع هر قرارداد، دفترچه راهنمای نمونه گیری آزمایشگاه طرف دوم قرارداد را ملاک کار ارسال نمونه قرار دهید

امکانات و ملزومات و منابع :		
منابع ومراجع:	صاحبان فرایند: مسئول فنی آزمایشگاه ،کارکنان آزمایشگاه -مسئول فنی بیمارستان	
	ذینفعان :	
ابلاغ کننده : دکتر ثمانه میرزاحسینی سمت : رئیس بیمارستان	تایید کننده :دکتر امیرحسین محمودی سمت : مدیر بیمارستان	تهیه کننده : دکتر منصوره توکلی (مسئول فنی آزمایشگاه) امیرهانی کریمی پور (سوپروایزر آزمایشگاه)